

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 123/07
19.04.2007. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Снежане Андрејевић, председника већа, Слађане Накић-Момировић, Соње Бркић, Слободана Дражића и Биљане Драгојевић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА, кога заступа АБ, адвокат, против тужене ББ, коју заступа БА, адвокат, ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Окружног суда у Сомбору Гж.1134/06 од 02.10.2006. године, у седници већа одржаној дана 19.04.2007. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуде Окружног суда у Сомбору Гж.1134/06 од 02.10.2006. године и Општинског суда у Кули П.1147/2005 од 06.06.2006. године, осим у делу изреке, којим је одлучено о привременој мери и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Кули П.1147/2005 од 06.06.2006. године, одбијен је у целости тужбени захтев, којим је тужилац захтевао да му суд повери малолетног НН, рођеног ____. године на искључиво старатељство, као оцу и тиме измени пресуду Општинског суда у Кули П.491/02 у делу у којем је малолетни НН поверен на чување, васпитање и старање мајци, те захтев да суд одреди лични однос малолетног НН и мајке тако што ће се исти одржавати сваког другог викенда у месецу у трајању од петка 17,00 часова до недеље до 19,00 часова уз обавезу мајке да дете преузме испред куће тужиоца у заказаном термину и да исто преда тужиоцу недељом у заказаном термину испред куће тужиоца, као и захтев да суд обавезе тужену да тужиоцу накнади трошкове поступка са законском затезном каматом и изда привремену меру. Истом пресудом је обавезан тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 40.275,00 динара.

Пресудом Окружног суда у Сомбору Гж.1134/06 од 02.10.2006. године одбијена је жалба тужиоца и потврђена наведена пресуда Општинског суда.

Против другостепене одлуке благовремено је изјавио ревизију тужилац због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужена је поднела одговор на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу чл.399. ЗПП и налази да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, син странака НН, рођен ____. године поверен је пресудом о разводу брака Општинског суда у Кули П.491/02 од 15.10.2002. године на сагласан предлог родитеља на чување и васпитање мајци. Тужилац живи у кући бабе по мајци са ванбрачним супругом и њеном ћерком старом 12 година. Директор је "ВВ". Тужена је у сталном радном односу у "ГГ" и живи у конфорној кући са родитељима, браћом и њиховим породицама. Виђање детета са оцем је регулисано одлуком Центра за социјални рад. Мимо утврђеног термина виђања са оцем, тужена је пустила дете код оца, због инсистирања детета да се игра на непосредно пре тога купљеном рачунару, након чега тужилац није вратио дете мајци. Тужена је покренула поступак за предају детета, али је пре спровођења одлуке суда 26.02.2006. године, приликом виђања са сином у кафићу самоницијативно уз помоћ брата преузела дете. Према мишљењу Центра за социјални рад, син странака је здраво, напредно и лепо однеговано дете, интереси детета нису угрожени и нема услова за промену одлуке о вршењу родитељског права.

Побијаном одлуком, прихватајући мишљење Центра за социјални рад, другостепени суд је оценио да нема услова за измену раније судске одлуке о поверавању детета, да нема пропуста мајке у вршењу родитељског права и да тужена испуњава услове који представљају смисао родитељског права, сходно чл.67. Породичног закона.

По оцени Врховног суда, материјално право је погрешно примењено, услед чега је чињенично стање непотпуно утврђено.

Нижестепене одлуке су засноване на Породичном закону, али тужбени захтев, поступање суда и разлози нижестепених одлука нису усаглашени са суштинским променама, које је Породични закон увео у регулативи родитељског права, односима родитеља и деце и правима детета. Одредбама чл.75. до 78. Породичног закона, прописана су правила о вршењу родитељског права, које се реализује као заједничко или самостално вршење родитељског права. Породични закон за разлику од раније важећег Закона о браку и породичним односима не одређује измену раније судске одлуке о чувању и васпитању деце, већ прописује доношење одлуке о вршењу родитељског права, с тим да због промењених околности суд може

да одлучи о промени начина вршења родитељског права. Полазећи од неспорне чињенице да у овом случају странке, као родитељи не воде заједнички живот, да нема споразума о вршењу родитељског права, да постоји ранија судска одлука о поверавању детета на чување и васпитање мајци у режиму раније важећег Закона о браку и породичним односима и да се тужилац позвао на промењене околности, судови су били дужни да руководећи се најбољим интересом детета, као основним и најважнијим принципом, одлуче о вршењу родитељског права, односно одреде једног од родитеља, који ће самостално вршити родитељско право применом правила прописаних Породичним законом, уколико родитељско право не врше заједнички. Поверавање детета једном од родитеља и тиме ограничење права другог родитеља је у искључивој надлежности суда, према чл.65. Устава Србије и чл.9. став 1. Конвенције о правима детета. Код оцене најбољег интереса детета суд треба да оцени све околности које могу бити од значаја за доношење одлуке о вршењу родитељског права и то карактеристике, потребе и жеље детета, могућности и способности родитеља да задовоље потребе детета, материјалне и стамбене прилике и др. Међутим, у овом случају, одлука о вршењу родитељског права на бази свеобухватне оцене најбољег интереса детета је изостала.

Такође, основано се ревизијом указује на пропусте суда у вези доношења одлуке о саслушању детета.

Према чл.65. став 1. и 4. Породичног закона, дете које је способно да формира своје мишљење, има право слободног изражавања тог мишљења. Дете које је навршило десету годину живота може слободно и непосредно изразити своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима. Из наведеног произилази да је право детета на слободно изражавање мишљења условљено његовом способношћу да формира своје мишљење и да доња старосна граница за остварење овог права није прописана. За децу пеко десет година постоји законска претпоставка о достигнутој зрелости за изражавање мишљења у судском и управном поступку. Мишљењу детета се мора посветити дужна пажња у свим питањима која га се тичу у свим поступцима којима се одлучује о његовим правима, а у складу са годинама и зрелашћу детета (чл.65. став 3. ПЗС). При том суд није у обавези да прихвати мишљење детета, већ да исто цени у склопу свих околности конкретног случаја. У овој правној ствари Центар за социјални рад се изричито изјаснио да малолетно дете странака може да се укључи у судски поступак и да не постоји опасност од поремећаја његове емоционалне и интелектуалне равнотеже. Стога се разлози нижестепених одлука за одбијање прибављања мишљења детета странака само због старости - јер је млађе од десет година, не могу прихватити. Истовремено недостаје образложење суда у вези израженог мишљења детета датог пред Центром за социјални рад.

Са изнетих разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци решења, на основу одредби чл.407. став 2. ЗПП.

У поновном поступку, првостепени суд ће отклонити указане неправилности и донети правилну и на закону засновану одлуку.

Председник већа-судија

Снежана Андрејевић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

вг